

Euroopan unionin
osarahoittama

Sosiaalihuollon
työllistymistä
tukevien
palveluiden nykytila

Jarno Karjalainen

Terveyden ja
hyvinvoinnin laitos

20.3.2026

Laatua työkyvyn ja työllistymisen tukeen –hanke 2025-2027

Toteuttajat: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL), Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue, Pirkanmaan hyvinvointialue ja Parik-säätiö

Tavoitteet:

1. **Asiakastyö:** Parannetaan asiakkaiden osallisuutta, toimintakykyä ja yksilöllisiä työllistymisen edellytyksiä
2. **Laatutyö:** Vahvistetaan sosiaalihuollon työllistymistä edistävien palvelujen laatua
3. **Monialainen yhteistyö:** Tuetaan työkyvyn tuen monialaisen yhteistyön kehittämistä hyvinvointialueilla
4. **Työnantajayhteistyö:** Madalletaan työnantajien rekrytointikynnystä jakamalla tietoa ja vahvistamalla osaamista

Euroopan unionin osarahoittama

**Euroopan unionin
osarahoittama**

20.3.2026

Sosiaalihuollon työllistymistä tukevien palveluiden nykytilan kuvaus

Aineisto:

- Sosiaali- ja terveysministeriön työllistämistä edistäviä sosiaalipalveluja koskeva kysely keväällä/alkukesällä 2025
- Esimerkkeinä palvelukuvaukset Etelä-Pohjanmaan, Pirkanmaan ja Kymenlaakson hyvinvointialueilta osana Laatusa työkyvyn ja työllistymisen tukeen -hanketta
- Julkaisu tulossa Innokylään maaliskuun loppuun mennessä:
<https://www.innokyla.fi/fi/kokonaisuus/valtakunnalliset-sosku-kahvit>

**Euroopan unionin
osarahoittama**

20.3.2026

STM:n kysely vuonna 2025

- Kysely oli osa STM:n nykytilan kartoitusta, jota hyödynnetään jatkossa hallituksen linjausten toteuttamisessa.
- Kyselyssä kysyttiin vuositilastolukuja vuodelta 2024 ja poikkileikkaustietoa sekä arvioita nykytilasta.
- Kyselyn kysymykset koskivat sosiaalista kuntoutusta, kuntouttavaa työtoimintaa ja kehitysvammaisten sekä vammaisten henkilöiden työtoimintaa ja työllistymistä edistävää toimintaa. Lisäksi kysyttiin työkyvyn tuen tiimeistä, IPS-työhönvalmennuksesta sekä säästöpainneiden vaikutuksista.
- Kyselyyn tuli vastaukset 20 hyvinvointialueelta.
- Osa vastauksista perustui hyvinvointialueen tilastoihin, mutta osa oli arvioita, joten tulokset ovat suuntaa antavia.

Euroopan unionin
osarahoittama 20.3.2026

Työllistymistä tukevat sosiaalipalvelut

- Työllistymistä tukevia sosiaalipalveluja on suunnattu henkilöille, joiden työ- ja toimintakyvyn rajoitteet estävät osallistumisen ensisijaisiin työvoimapalveluihin tai työhön.
- Näitä palveluja ovat mm. kuntouttava työtoiminta, sosiaalinen kuntoutus, vammaisten henkilöiden työllistymistä tukeva toiminta sekä vammaisten ja kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminta.
- Tehtävänä on vahvistaa asiakkaiden työ- ja toimintakykyä, osallisuutta ja valmiuksia edetä kohti työmarkkinoita tai muuta tarkoituksenmukaista palvelua.

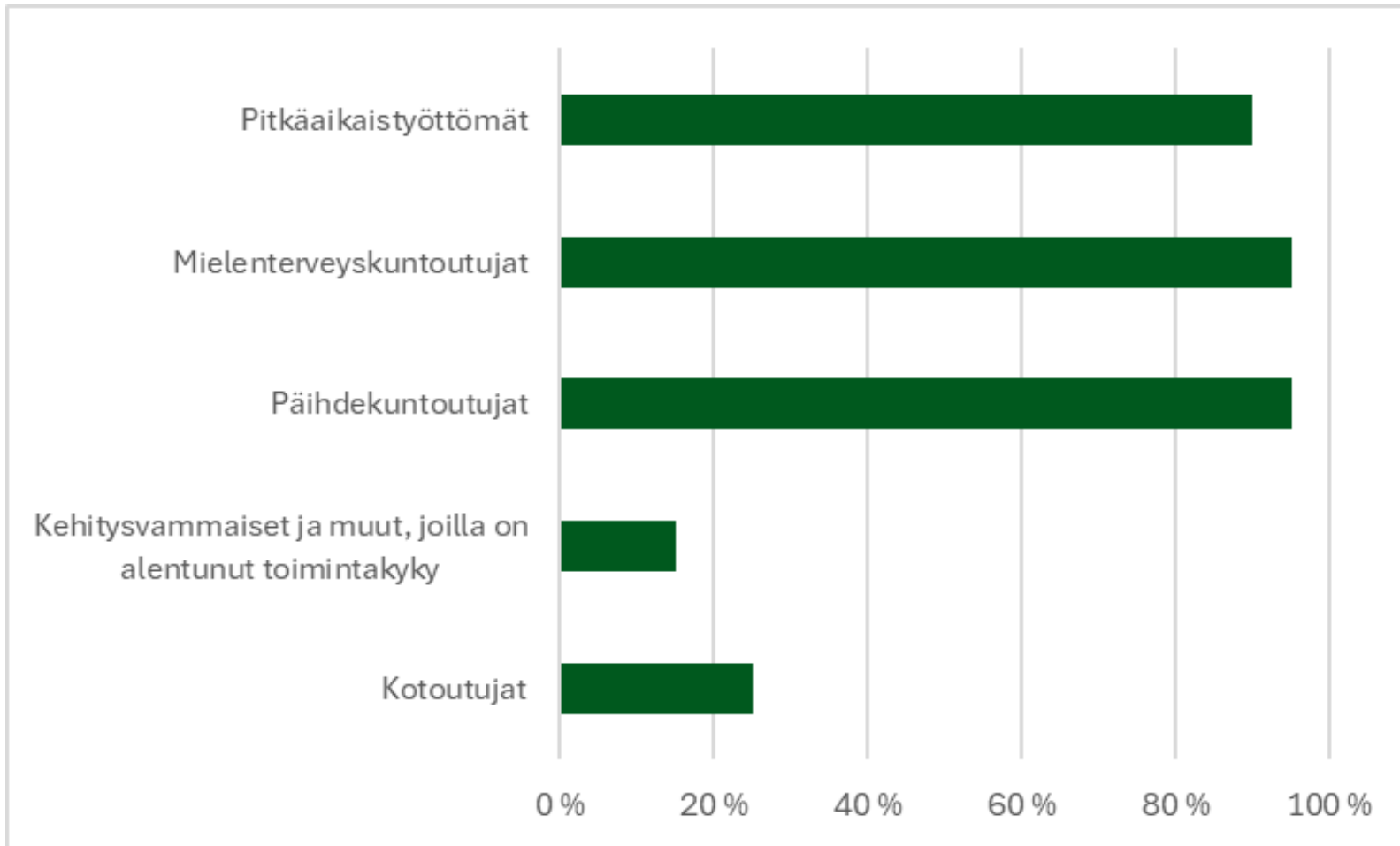
Sosiaalinen kuntoutus: Asiakasmäärä ja ostopalvelut

- Vuonna 2024 n. 7050 asiakasta sosiaalisessa kuntoutuksessa (asiakasmäärä suuntaa antava).
- Asiakasmäärä vaihteli alle 60 asiakkaasta lähes 1 500 asiakkaaseen.
- Neljällä alueella hyvinvointialueet ostivat sosiaalista kuntoutusta enemmistölle asiakkaita.
- Viisi aluetta ilmoitti, että tuottaa sosiaalisen kuntoutuksen kokonaan itse.

**Euroopan unionin
osarahoittama** 20.3.2026

Sosiaalisen kuntoutuksen keskeiset asiakasryhmät

- Lähes kaikilla alueilla keskeiset asiakasryhmät painottuivat päihde- ja mielensterveyskuntoutujiin sekä pitkäaikaistyöttömiin henkilöihin.
- Muut, mitkä: mm. neuroepätyypillisyyteen liittyviä haasteita kokevat henkilöt ja nuoret.

Sosiaalisen kuntoutuksen sisällöt

Sisältö	n	%
Ryhmätoiminta ja tuki sosiaalisiin vuorovaikutussuhteisiin.	20	100
Valmennus arkipäivän toiminnoista suoriutumiseen ja elämänhallintaan	19	95
Muut tarvittavat sosiaalista kuntoutumista edistävät toimenpiteet	17	85
Sosiaalisen toimintakyvyn ja kuntoutustarpeen selvittäminen	16	80
Kuntoutusneuvonta ja -ohjaus sekä tarvittaessa kuntoutuspalvelujen yhteensovittaminen	8	40

Muita mainittuja sosiaalisen kuntoutuksen sisältöjä

- Työelämävalmiuksien edistäminen
- Sosiaaliohjaus ja sosiaalityö
- Yksilökohtainen sosiaalinen kuntoutus, tehostettu yksilötyö, yksilöllinen eri osa-alueita sisältävä valmennus
- Asiakkaan ohjaus talousasioiden hoitamiseen
- Aikuissosiaalityön asiakkaille suunnatut määräaikaisten ryhmätoimintajaksot/kuntouttavan työtoiminnan pajatoiminta
- Miestä-puolella tiivis yhteistyösuhde hoitotahon kanssa

Sosiaaliseen kuntoutukseen osallistumisen taloudelliset kannustimet

- 11 aluetta, eli yli puolet kyselyyn vastanneista ilmoitti tarjoavansa asiakkaille matkakorvauksia palveluun osallistumisen osalta.
 - Viidellä alueella matkakorvaukset olivat harkinnanvaraisia.
- Ateriakorvaus oli käytössä kolmasosassa hyvinvointialueita.
- Yhdellä alueella oli korvattu myös järjestöjen jäsenmaksuja tai osallistumismaksuja.
- Hyvinvointialueiden sisällä saattoi olla myös vaihtelua, joissakin yksiköissä tarjottiin aterioita tai välipaloja.
- Neljä aluetta ilmoitti, ettei sosiaalisen kuntoutuksen asiakkaille tarjota mitään taloudellisia kannusteita.

Euroopan unionin
osarahoittama 20.3.2026

Sosiaalisen kuntoutuksen yleiskuva

- Sosiaalinen kuntoutus on toiminut tärkeänä, mutta usein ohuesti resursoituna palveluna, jonka avulla ehkäistään syrjäytymistä, vahvistetaan elämänhallintaa ja tuodaan arkeen rakennetta ja osallisuutta.
- Hyvinvointialueilla sosiaalisen kuntoutuksen sisältö ja toteutus ovat vaihdelleet paljon: toisaalla se on ollut matalan kynnyksen ryhmätoimintaa ja arjen tukea, toisaalla intensiivistä yksilövalmennusta ja tiivistä rinnalla kulkevaa työskentelyä.
- Vaikuttavuus on näkynyt usein pienissä muutoksissa: luottamuksen lisääntymisessä, arjen rytmin rakentumisessa ja siinä, että asiakas on uskaltanut osallistua palveluihin.
- Suurimmat haasteet ovat liittyneet alueelliseen epätasa-arvoon, vaihteleviin käytäntöihin, palvelun kriteerien tulkinnan eroihin ja säästöpainaisiin.

Kuntouttava työtoiminta: Asiakasmäärä ja ostopalvelut

- Asiakkaita voidaan arvioida olleen noin 27 000 vuonna 2024.
 - Vaihteluväli oli aina n. 200 asiakkaasta n. 5 000 asiakkaaseen.
- Ostopalveluiden käyttäminen vaihteli hyvinvointialueittain 0 % - 95 % välillä.
 - Ostopalveluiden käyttö on 48 % palveluntuotannosta
 - Vain yksi hyvinvointialue järjestää kuntouttavaa työtoimintaa täysin omana toimintanaan

Kuntouttava työtoiminta ja työkyky

- Hyvinvointialueiden arvioiden mukaan keskimäärin 25 %:lle asiakkaista oli asetettu työnhakuvelvoite.
- Kyselyyn vastanneiden asiantuntijoiden arvioiden mukaan alle 20 prosenttia nykyisistä kuntouttavan työtoiminnan asiakkaista olisi työkykyisiä tai kykeneviä ensisijaisiin julkisiin työvoimapalveluihin.
- Noin puolella asiakkaista on tarve toimintakykyä ja työelämävalmiuksia edistävään sosiaalihuollon kuntoutukseen ja noin puolella on myös tarve sellaiselle sosiaalihuollon kuntoutukselle, jossa on tavoitteena sosiaalisen toimintakyvyn ja elämänhallinnan parantaminen, syrjäytymisen ehkäiseminen ja osallisuuden edistäminen.

Kuntouttavan työtoiminnan yleiskuva

1/2

- Haasteita: Hyvinvointialueilla säästötoimia, ostopalvelujen vähentämistä, resurssien karsimista ja toiminnan sisällöllistä supistamista. Asiakasmäärät laskusuunnassa.
- Kehittämistoimia:
 - Palvelurakenteita selkeytetty ja porrastettu.
 - Yksilövalmennusta, ryhmätoimintaa, kartoitusjaksoja, opinnollistamista ja arviointia on kehitetty.
 - Moniammatillista työtä on vahvistettu, työkyvyn verkostoja on rakennettu.

Kuntouttavan työtoiminnan yleiskuva

2/2

- Kokonaisuutena kuntouttava työtoiminta on ollut murrosvaiheessa, jossa toimintakykyä ylläpitävän ja syrjäytymistä ehkäisevän roolin rinnalla on korostunut entistä vahvemmin työelämälähtöisyys ja määräaikaisuus.
- Vain pieni osa asiakkaista on työkykyisiä ja kykeneviä siirtymään suoraan ensisijaisiin työvoimapalveluihin, ja valtaosa tarvitsee ennen sitä kuntoutusta, toimintakyvyn vahvistamista tai arjen rakenteiden tukemista.
- Vahvuuksia ovat olleet yksilöllinen valmennus, työelämää muistuttavat tehtävät, moniammatillinen yhteistyö ja saavutettavat palvelumuodot.
- Keskeisiä haasteita ovat olleet resurssipula, palveluun pääsyn ruuhkautuminen, kiristyneet tulkinnat sekä vaikuttavuuden seurannan hajanaisuus.

Vammaisten henkilöiden työllistymistä tukeva toiminta ja työtoiminta sekä kehitysvammaisten työtoiminta: Asiakasmäärät (suuntaa antavat)

- Vammaisten henkilöiden työllistymistä tukeva toiminta, SHL 27 d §: 1397 asiakasta.
- Vammaisten henkilöiden työtoiminta, SHL 27 e §: 2680 asiakasta.
- Kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminta: 3712 asiakasta.

**Euroopan unionin
osarahoittama** 20.3.2026

Työllistymistä edistävän toiminnan ja työtoiminnan sekä kehitysvammaisten työtoiminnan yleiskuva

- Vammaisten ja erityisesti kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminta ja työllistymistä tukevat palvelut ovat muodostaneet hyvinvointialueilla rakenteiltaan ja toteutukseltaan vaihtelevan kokonaisuuden.
- Kokonaisuutena vammaisten henkilöiden työtoimintoja luonnehtivat asiakaslähtöisyys, yksilölliset tavoitteet ja toiminnan monimuotoisuus.
- Palveluiden yhteinen tavoite on ollut vahvistaa asiakkaiden toimintakykyä, osallisuutta ja mahdollisuuksia osallistua työnomaiseen toimintaan, joka vastaa heidän yksilöllisiä voimavarojaan ja tuen tarpeitaan.
- Toiminta sijoittuu jatkumolle, jossa osa asiakkaista etenee kohti avotyötä, tuettua palkkatyötä tai työelämää tukevia polkuja, kun taas toisille palvelu tarjoaa pysyvän, hyvinvointia edistävän toiminnan.
- Hyvinvointialueilla on ollut kuitenkin merkittäviä eroja palvelun rakenteissa, valvonnassa ja resursoinnissa.
- Työvalmentajien rooli on ollut keskeinen etenkin niille asiakkaille, joilla on mahdollisuus siirtyä avoimille työmarkkinoille tai tuettuun palkkatyöhön.

Yhteenvetoa 1/2

- Kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaalisen kuntoutuksen sekä vammaisten henkilöiden työtoiminnan hyvissä käytännöissä korostuu asiakkaan yksilöllisen tuen, osallisuuden ja tavoitteellisen toiminnan merkitys.
- Näiden palveluiden merkitys korostuu erityisesti tilanteissa, joissa ensisijaiset työvoimapalvelut tai terveystalvelut eivät vastaa asiakkaan tarpeisiin.
- Yhtenä keskeisenä tekijänä nousee esiin yksilövalmennus, joka tukee asiakasta arjen rakenteiden vahvistamisessa, tavoitteiden asettamisessa ja palvelupolun hahmottamisessa.
- Moniammatillinen yhteistyö on keskeinen edellytys palveluiden sujuvuudelle.

Yhteenvetoa 2/2

- Ryhmätoiminta ja vertaistuki täydentävät palvelukokonaisuutta tarjoamalla yhteisöllisyyttä ja sosiaalista tukea.
- Mahdollisuudet toimia aidoissa työympäristöissä: Kun tehtävät ovat riittävän haastavia ja asiakkaan toimintakykyyn sopivia, ne tarjoavat konkreettisia onnistumisen kokemuksia ja realistisen käsityksen työelämän vaatimuksista.
- Opinnollistaminen ja mahdollisuus suorittaa tutkinnon osia tukevat osaamisen näkyväksi tekemistä.
- Työvalmentajan säännöllinen tuki ja työpaikkakäynnit ovat osoittautuneet erityisen tärkeiksi etenkin tuetussa työssä.
- Palvelujen saavutettavuus, kuten lyhyet etäisyydet, hyvät kulkuyhteydet tai mahdollisuus bussilippuun, ovat vaikuttavia tekijöitä palveluun kiinnittymisessä.
- Laadukkaan toiminnan keskeinen tekijä on säännöllinen ja systemaattinen arviointi.

Kiitos!